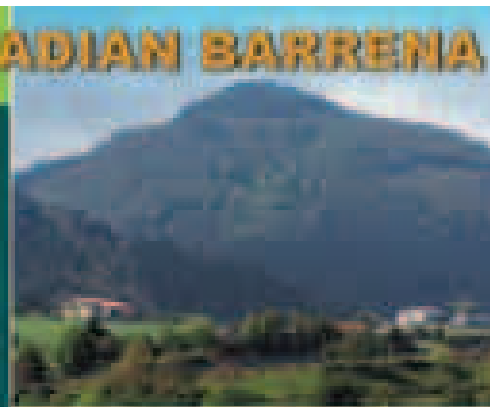

ARNOKO ARTADIAN BARRENA

MUTRIKUA HERRI-ALDUZKARIA
2005eko abuzoa 45. urte

KALAPUTXI

azpillaga
bizitzaren errimak osatzen

ATXUKALE
TXIRRINDU TALDEAK

25
URTE

»» MUTRUKU ««

ANTZERAKOZ BLA

2005

MUTRURKO UOLA

azaroak
18+19+20
24+25+26+27

Kalaputxi hilabetekarixa

Argitaratzailea:

Karenka komunikazio elkarte
20830 MUTRIKU

Telefonoa: 943 60 34 68

e-maila: kalaputxi@topagunea.com

Laguntzailea: Mutrikuko udala

Tirada: 1.900 ale

Lege Gordailua: SS-787/01

ISSN: 1579-4792

Inprimategia: GERTU. Oñati.

Banaketa: Mutrikuko Institutuko
azken mailako ikasleak

Mutrikuko
udala

Gipuzkoako
Foru Aldundia

Eusko
Jaurlaritza

Aldizkari honek erakunde hauen
dirulaguntza jasotzen du euskara
bultzatzearren

*Kalaputxi*k ez du bere gain hartzen
aldizkarian adierazitako esanen eta
iritzien erantzunkizunik.

Eskerrak ematen dizkizue aldizkari
hau kaleratzea posible egin duzuen
guztioi

EDITORIALA

URTEA AMAITZEAR dugu, abendua begi bistan dagoeneko. Hamaika hilabete pasa dira aurtengotik eta, atzera begiratuz gero, zenbat eta zenbat kontu! Aurrera begira ere badatoz berriak eta, oraindik Gaba Beltzaren ajea kendu ezik gaudela, Antzerkiaz blai! Aukera ederra gure herriko antzerkizaleak zertan diren ikusteko.

Urteurren urtea izan dugu aurtengoa herrian eta udaberrian Arraun Taldearena ekarri genuen bezala, Txurrukaren urteurrenako ospakizunen ondoren Txirrindu taldearen urteurrena dakargu hil honetako Kalaputxin. Hogeita bost urte badira urteak, gero! Bejondeiela beraiei ere!

Eta bertsolaritzako Txapelketa Nagusiaren finalaren atarian gaudela, zer hobe erdi ahaztuta izan dugun herriko bertsolari handi dugun Jon Azpillagarekin hitz egitea baino.

Horiek eta gehiago aurkituko dituzu, irakurle, hil honetako Kalaputxin.

a u r k i b i d i a ■

Informaziua	4
Zeuk esan	5-6
Bi hitzetan	7-10
Komikia	10
Ur kirolak	11
Natura	12-13
Karenka	14-15
Osasuna	16-17
Teknologia berriak	18-19
Hezkuntza	20-21
Kirola	22-23
Zorion agurrak	24
Argazki zaharrak	25
Agenda	26

*Euskal Herrian euskaraz
nahi dugu hitz eta jolas
lan eta bizi euskaraz eta
hortara goaz...*

X. Amuriza

INTERESEKO TELEFONOAK

OSASUNA

Anbulategia (Osakidetza)	943 60 43 00
DYA Mutriku	943 60 33 17
DYA zentrala	943 46 46 22
Mendaroko ospitala	943 03 28 00
Odol emaleen taldea	943 60 39 30
Javier Otxagabia botika	943 19 50 26
Lon Apraiz botika	943 60 32 50
Larrialdiak	943 461 111

ADMINISTRATIO BULEGOAK

Udaltzaingua	943 60 70 48
.....	679 16 25 00
Udaletxea	943 60 32 44
Turismo bulegoa	943 60 33 78
Posta zerbitzua	943 60 30 44
Bake epaitegia	943 60 32 44
Epaitegia	943 60 70 49

IKASKUNTZA-IRAKASKUNTZA

Goizeko Izarra ikastola	943 60 36 75
San Miguel ikastetxea	943 60 31 95
Mutrikuko Institutua	943 60 36 27
Udal euskaltegia	943 60 30 94
Musika eskola	943 60 37 80
Haur eskola publikoa	943 60 3143

GIZARTE ONGIZATEA

Gizarte Ongizate zerbitzua	943 19 50 81
Anai Arte jubilatuen egoitza	943 60 34 10
Mikel Deuna zaharren egoitza	943 60 38 71
Anaiarte jubilatuen egoitza	943 60 30 83

ZEBITZUAK

Pesa	902 10 12 10
Eusko Trenbideak	902 54 32 10
Loiuko aireportua	905 50 50 05
Hondarribiako aireportua	943 19 23 47

BESTE BATZUK

Liburutegia	943 60 41 82
Kiroldegia	943 60 31 75
Frontoia	943 60 45 44
Gasolindegia	943 60 32 10

Autobusak

MUTRIKU – DONOSTIA – MUTRIKU

Mutrikutik	Astegunak	7:00 / 10:00 / 13:30 / 19:30
	Zapatuak	10:00 / 16:30
	Jai egunak	10:00 / 19:30
Donostiatik	Astegunak	8:00 / 11:30 / 14:30 / 20:30
	Zapatuak	11:30 / 19:30
	Jai egunak	11:30 / 20:30

MUTRIKU – BILBO – MUTRIKU

AUKERAK:

1. BIZKAIBUSen autobusa hartu Ondarroan:
1- 6:10ean hasi eta 20:10 arte orduro.
2- 6:40ean hasi eta 19:40 arte orduro.
2. PESArean autobusa hartu Eibarren, haraino Euskotrenen

ONDARRUA - MALLABIA - ONDARRUA

Ikus Kalaputxi 13. alea

Trenak

Tren guztiak, adierazitako lehenengo ordutik aurrera, **ORDURO**

DEBA – DONOSTIA – DEBA

Debatik	6:44-7:44-...-21:44
Donostiatik	5:47-6:47-...-20:47
Jai egunetan	8:44etan hasiko dira

DEBA – BILBO – DEBA

Debatik	6:43 -7:43 -...-20:43
Bilbotik	6:00 -7:00 -...-20:00
Jai egunetan	8:43etan hasiko dira

DEBA – EIBAR – DEBA

Debatik	6:43 / 7:43 / ... / 21:43	Jai egunetan, 8:43etan hasiko da
Eibartik	6:13 / 7:13 / ... / 21:13	Jai egunetan, 8:13etan hasiko da

Zaintzako Botikak (Mutriku – Deba)

AZAROA

14tik 20ra	Lon Apraiz
21etik 27ra	Zalduegi (zapatu goizean, Jabier Otxagabia)
28tik 30era	Jabier Otxagabia

ABENDUA

1etik 4ra	Portillo (zapatu goizean, Lon Apraiz)
5etik 11ra	Lon Apraiz
12tik 18ra	Zalduegi (zapatu goizean, Jabier Otxagabia)
19tik 25era	Jabier Otxagabia
26tik 31ra	Portillo (zapatu goizean, Lon Apraiz)

Tel: OTXAGABIA: 689 58 57 59 APRAIZ: 630 05 50 97
PORTILLO-ZALDUEGI: 669 26 22 01

IMOTZ

- Euzko kalea, 34 - bilbo Mutriku Tel: 943 60 41 82

Gogoratu gutun guztiek agertu behar dutela nork idatzita datozen, nahiz eta ezizenez, inzialez edo bestela sinatuta argitaratu. Ez da argitaratuko norena den agertzen ez duen gutunik.

Utzi esateko duzuna [Barrenkalea, 12 - beheko buzoian](#) edo kalaputxi@topagunea.com helbidean.

BERDINTASUNA

Dagokionari:

Urriaren 12an ospatu zen Herrikrossa eta urtero bezala hainbat korrikalarik parte hartu zuten.

Lehenengo gaztetxoek, neska eta mutil, egin zuten beren ibilalditxo. Zoragarria izaten da ikustea nola iristen diren Goiko plazara, nola gurutzatzen duten helmuga neka-neka eginda batzuk, arnasestuka gehienak, baina pozik. Herriko neska-mutilen artean beste kirol bat ezagutzeko, eta agian bultzatzeko era bat ikusi nuen.

Ondoren, nagusien froga etorri zen. Hamaika kilometro egin ondoren, gizonezkoetan Pedro Muñoz azkoitiarra izan zen lehena. Nesketan, beste azkoitiar bat izan zen irabazlea: Olatz Gabilondo.

Hamabietan izan zen sari banaketa eta lehenengo hiru gizonezkoek eta emakumeek jaso zituzten ondo merezitako sariak. Ondoren, lehen beterron txanda izan zen, lehen gizonezkoa eta lehen emakumezkoa. Hurrengo saria lehen mutrikuarrentzat izan zen. Jorgek jaso zuen gizonezkoentzako saria eta, nire harridurarako, lehen mutrikuar emakumearentzat ez zegoen saririk eta aipamenik ere ez. Harrituta eta sinetsi ezinda geratu nintzen.

Berdintasuna helburu duen "Gizartean" oraindik honelako gauzak gertatzen direla ikuste-

ak txundituta lagatzen nau. Herri askotan egon naiz lasterketak ikusten eta ez dut honelakorik inon ikusi.

Nahiko nuke pentsatzea "despiste" bat izan zela edo, akaso, baten batek pentsatzen du nagusien lasterketa batean lehenengoa emakume bat izan daitekeela?

A! Lehen mutrikuar emakumea, laugarrena emakumeen artean, Estibaliz Etxaburu Leku-be izan zen, hamasei urteko gaztea.

Juan B. Etxaburu

MUTRIKUKO UDALA EZ DA DEMOKRATIKO

Beharbada hitz gogor samarrak direla usteko du baten batek. Eta egia da, baina gogorak bezain benetakoak dira.

Mutrikun, 2003ko maiatzaren 25ean egin ziren udal hauteskunde ez demokratiko haietan, *Mutriku Eginez Herri Plataformak* ia 1000 herritarren babesa jaso zuen, eta ondorioz lau zinegotzi

zegozkion eta dagozkio, baina kargu horiek, herriaren baimenik gabe, EAJ-k(3) eta EAK(1) hartu dituzte, eta zoritxarrez ez dute asmorik zein gogorrik kargu hauek lagatzeko, ez eta egoera larri eta gogor hau gainditzeko ere.

Hasieran, Madrilen beldur ziren, PP, Garzon..., gero, legea lege dela, eta bitartean "aqui

cada uno cuida sus alubias" esan duenik ere bada.

Gaur, ordea, ez dago aitzakiarik. Azkoitiako udalean egin dute, legearen 182.2 artikulua aplikatuz. Mutrikun ere egin daiteke. Zergatik ez da egiten?

Demokrazia eta giza eskubideen errespetoan euren buruak maisutzat eta eredugarritzat dauzkaten hauek, zergatik ez dute errespetatzen mutrikuarren hitza?

Mutrikun ahalegin handia egin dugu elkarrekin lan egin eta herriko arazoak konpontzeko, baina gure nahiak ustel bilakatu dira sarri askotan. Dena dela, aurrera begira ere, mahai gainean jarriko dugu gure borondatea, horretarako eskatu genion eta babesa herriari.

Baina, kontxo!, ez zapaldu gure eskubideak, ez eta ia mila herritarren borondate politikoa ere.

Ez dugu onartuko bazterketa politika hau! Demokrazia Mutrikurentzat!

**Mutriku Eginez Herri
Plataforma**

(Beste aldean gehiago)

Gogoratu gutun guztiek agertu behar dutela nork idatzita datozen, nahiz eta ezizenez, inizialez edo bestela sinatuta argitaratu. Ez da argitaratuko norena den agertzen ez duen gutunik.

Utzi esateko duzuna [Barrenkalea, 12 - beheko buzoian](#) edo kalaputxi@topagunea.com helbidean.

MUTRIKU ETA HAUR ZINEMA

Duela hilabete batzuk eta arrazoi jakinik gabe, hurrei zuzendutako zinema bertan behera utzi zen eta gaur, oraindik, zerbitzu hori martxan jarri gabe dago.

Kezkatuak bat baino gehiago ginela ohartzean, elkartu eta ondokoak adierazi nahiko genituzke:

- Hurren zinema, txikieneztat beharrezko zerbitzua dela deritzogu.
- Laister negu hotz eta bustia iritsiko zaigu eta hurrek ez dute egoteko toki egokirik.
- Askok ezin dute edota ez dute kanpora joateko aukerarik.

Hau guztia kontutan hartuta, uste dugu Udalak, zerbitzu publikoa den heinean, bitarteko guztiak jarri beharko lituzkeela haurrentzako zinea berriro ere martxan jartzeko.

***Ikastolako gurasoak
(100 sinadura)***

LURPEKO KONTAINERRAK ZER?

Aurreko legealdian, Batasuna alkatetzan zegoela, Debabarrena mankomunitatetik lurpeko kontainerren ideia bideratu zen. Apustu handia eginez Mutriku izan zen lehena, herri-
tar kopurua kontuan izanda, kontainer kantitate handiena jartzen eta bilketa sistema berria bultzatzen.

Nahiz eta berrikuntza horiek aldaketa handia suposatu, ez ginen apustu hutsean gelditu, ez horixe! Gure apustuak momentuari eta geroari nahi izan zion heldu, gure apustuak unean uneko arazoei erantzunak emateaz gain etorkizuneko hobekuntzak eta biharko behar-
rak kontuan izan zituen. Alkatetza, udalaren brigadarekin batera, bilketa sistema berriaren hobekuntza lanetan buru-belarri sartu zen. Lurpeko kontainerren sistemak ongi funtzionatzeko ez zen nahikoa zuloak egitearekin, beharrezkoa izan zen, zikinleku ez bihurtzeko, garbiketa modu egokian aurreikustea, horregatik kontainer bakoitzean ur-hartuneak (tomak) eta hustubideak (desagueak) jarri ziren. Mutrikuko bilketa sistema eredu izan zen beste herrientzako.

Etorkizunari begira beharrezkoa zen arautegi berria sortzea. Bilketa sistema berriak ezinbesteko jarraipena behar zuen eta horretarako etxe-bizitzaren berrietan hirigintza-karga jartzea erabaki zen. Horrela, eraikitzen ziren etxe berri guztietan lurpeko kontainerrak jartzeko zuloak prestatuta utzi beharko ziren araudi berriaren arabera. Beraz, aurreko legealdian prozedura martxan jarri genuen. Orain mekanismoa jarraitu besterik ez da egin behar. Portu eremuan lurpeko kontainerrak jartzeko gestioak ere egin genituen eta planteatutako proposamenak onartuak izan arren, legealdiaren etengatik ezin izan genuen gure gestioei bukaera eman. Orain zergatik ez da jarraipenik egin?

Zergatik ez da bukatu hasitako lana?

2002ko urtarrilean Mutriko PNVko "Mutrikun Bizi" aldizkariaren 3. zenbakian Batasunak bultzatutako kontainer berrien ideia hitz hauekin onartzen zen: "Oso Ondo. Ideia onari agur bero bat. Baina mesedez, azkar-
rago eta gehiago". PNV-ren legealdi berriak bi urte baino gehiago darama baina, zoritxarrez ezin dugu zoriondu, ezin dugu "Oso ondo" esan. "Azkar-
rago eta gehiago" eskatzen zuten, baina gaur egun oraindik ez dute bat bera ere funtzionamenduan jarri.

Nahiko genuke, benetan, PNV-ren gestioa zoriondu baina, zereginak nola doazen ikusita momentuz ezinezkoa zaigu.

Domeka Lasarte Iparragirre

ETXEAK NOIZKO

Norbaitek ba al daki elizatzeko etxeak noizko amaituko diren? Jakin beharko lukeenak esan egiten du noizko, baina hilabeteak joan hilabeteak etorri atzeratu eta atzeratu egiten da fetxa hori. Gabonetako arbola bertan ipini ez ipini apostuak egiten hasita omen dago jendea. Zeinen alde jokatu dugu apustu horretan? Azkeneko, inozo pare bat ginen, gaur egun lau pare bagara dagoeneko. Gabonetan zenbat inozo pare izango ote gara? Beharbada, inuzente egunerako daukate gordeta sorpresa! Martxa honetan, babes-moilaren inaugurazioa helduko da lehenago.

Lau inozo pare

ADI IRUZURREI!

Kalaputxiren irakurle prestu batek herritar guztiei jakinarazteko adierazi digu Gipuzkoan zehar iruzur berri bat dabilela. Horrelakoetan pentsatzen da norberari ez zaiola gertatuko, baina gutxien espero dugunean...

Kontua da iruzurgileak deitzen duela eta Telefonikako Zerbitzu Teknikotik edo beraientzat lan egiten duen beste enpresa batetik deitzen dutela asanez. Zure telefonoak tono bidez markatzen ote duen galdetzen omen dizute.

Bere burua aurkeztu eta gure konfidantza bereganatu eta gero, linean zerbait begiratu behar dutelako aitzakiarekin, lehenengo 90 eta jarraian # sakatzeko eskatzen dizute.

Konfidantza osoan zuk hori egin ondoren, linean arazorik ez dagoela esaten dizute eta eskerrak ematen dizkizute.

Puntu honetaraino adierazi dizkizuten guztiak bete badituzu, zer lortu duten? Zure linea bere telefonotik egiten diren dei guztien hartzaile bihurtu dute, hau da, beraiek egiten dituzten dei guztiak zeuri kobratuko dizkizute.

Oraingoz, Telefonikak ez omen daki zer egin eta nola geldiarazi iruzur hau. Hortaz, irakurle, argi ibili telefona hartu eta beste aldekoak zure linean zerbait begiratu behar dutela esaten badizute...

MUSIKA ESKOLAREN inaugurazioa

Azaroaren hogeita zazpian izango da Musika Eskolaren inaugurazio ofiziala, eskolako zuzendaritzatik jakinarazi digutenez.

Aste bereko martitzena musikarien zaindaria den Santa Zeziliaren eguna denez, ze egun aproposago domeka hori baino!

Inaugurazio ekitaldian agintariek hartuko dute parte, baina eskolako ume guztiek ere aukera izango dute egun hori janzteko. Izan ere, eguerdiko hamabi eta erdietatik aurrera, hainbat saio aurreikusi dira Egunetan dagoen Musika eskola berriaren aurreko plazatxoan burutzeko.

Hasteko, koraleko umeek eta Madalen txiki abesbatzakoek Alami izeneko ipuin musikatua antzeztuko dute, Madalen Abesbatzak, pianoak eta narratzaile batek lagunduta.

Emankizun horren ostean, musika eskolan bigarren maila gainditu duten ikasleei diploma emango zaie.

Jarraian, Banda txikiak musika-tresnez eta gainerako ume guztiak kantuan, *Iluntzean* abestia eskainiko dute, ekitaldi instituzionalaren aurretik.

Ekitaldi instituzionalean Alkateak, kultura zinegotziak eta eskolako zuzendariak hartuko dute parte, bakoitzak esateko dituenak esateko. Horrekin batera, musika eskola inauguratuta geratuko da eta eskola berriaren ateak bertaratzen diren guztientzat zabalduko dira zentroa barrutik ezagutzeko, luntx ederra dastatu bitartean.

Bukatzeko, eskolako ume guztiek eskainiko duten sorpresa bat ere iragarri digute... egunean bertan jakingo dena.

Aurten ere ANTZERKIAZ BLAITZEKO aukera

Aurten ere hutsik egin gabe Mutrikuko antzerkizaleak zorteko gara. Azaroaren 18tik 27ra bitartean (ikus Kalaputxiko agenda) nahi beste antzerki saio ikusteko aukera izango baitugu.

Umeentzako emanaldiez gain, helduok ere ez dugu aitzakiarik etxean gelditzeko, beraz, dena utzi eta Kultur Etxera, tabernetara... tokatzen den lekura antzerkiaz gozatzen.

Ez galdu aukera paregabe hau, bestela datorren urtera arte jai duzu.

OLIOA ETA GEHIAGO batzen da Goiko plazan

Aspalditxo hasi zen Debabarreneko Mankomunitatea hilean egun batean Mutrikura kamioi bat bidaltzen olio-hondakinak jasotzera. Ingurumenaren aldeko apostu horretara hainbat jende hurbiltzen ari da egunetik egunera eta horrek erakusten du mutrikuarrok gero eta sentiberatuago gaudela ingurumena zaindu beharraz.

Hileko hirugarren martitzenean goizean zehar Goiko plazan egoten den Mankomunitateko kamioiak, baina, ez du olio zaharra bakarrik jasotzen, ez eta urrik eman ere. Olioaz gain, etxean sor daitezkeen beste edozein hondakin solido ere jasotzen du, gero sailkapen gunetara eraman eta dagokion tratamendua emateko.

Zerrenda luzea da biltzen diren produktuen, gauzena, irakurleari okurritzen zaion edozeinek ere lekua izango luke zerrendan, ia ziur. Hona hemen etxean soberan izan eta begien paretik kendu nahi ditugun gauzak zeintzuk izan daitezkeen: Sukaldeko olio, kotxeetako olio, espraiak, elektrotresnak, informatika tresnak, bernizak, kotxeetako bateriak, telefono mobilaren bateriak, pozoi-poltsak, kalkulagailuak, argazki kamerak, telefono mobilaren kargadorak, tinta kartutxoak, kaseteak, fluoreszenteak, telemandoak, pilak, garbikariak, erradiografiak, erlojuak, arropa (hau Caritas-Oldberriren kontainerrean uztea hobe) eta beste.

Hortaz, irakurle, badakizu, aurrerantzean hileko hirugarren martitzenetan aukera izango duzu traste horiek guztiak etxetik ateratzeko modu egoki-egokian, zabor organikotik bereizi eta dagokion tratamendua eman diezaioten.

ERAKUNTZAK

SAGARMIÑA, S.A.

ETXEGINTZA ETA BERRIKUNTZA

San Agustín kalea, 11 - Tel eta Fax 943 60 41 88
Posta kutxa: 71 - MUTRIKU (Gaztania)

SANTA ZEILIA eguna

Mutrikun ohitura denez, herriko musikariek gogoan hartuko dute zaindari duten Santa Zezilia eta herri osoari eskainiko dizkigute haren omeneko musika emanaldiak.

Lehenik, azaroaren hogeita bian, Santa Zezilia egunean bertan, Banda Txikiak eta Trikitixa taldeak kalejira egingo dute herrian zehar, kaleak eta txokoak musikaz alaituz. Saio horren bukaeran, ondo merezitako merienda izango dute musika eskolan

Bigarrenik, Mutrikuko Musika Bandak kontzertua eskainiko du Txurruka plazan azaroaren hogeita seian, zapatuarekin, herritar musikazale guztion gozamenerako.

Iraun dezala gurean musikaerako griña, alaitasunerako bidea izango dugu eta!

ESKOLA KIROLA eta gurasoak

Udal kirol zerbitzutik jakitera eman digutenez, Debarroko Kirola Euskaraz programaren baitan, hirugarren mailatik aurrerako ikasleen gurasoei gurasoentzako materiala banatuko zaie umeei kirolak eskaintzen dizkien onurei errepara diezaieten.

Zergatik da ona zure seme-alabak kirola egitea? Izenburua duen karpetatxoak lau koadernotxo jasotzen ditu: Onura fisikoak; onura psikologikoak; onura hezitzaileak; eta onura sozialak. Horietan agertzen direnak ziurrenik laguntza handia eskainiko diete gurasoei umeei kirolaren bitartez lantzen dituzten gauzei erreparatzeko.

Fitxa hauetan lantzen den gaiaren inguruko informazio zabalagoa nahi izanez gero, L.M. Zulaikak eta M. Muñoak argitaratutako bi liburu-ruetara jo daiteke ("Kirola egiteko 30 arrazoi" eta "Kirola egiteko 25 arrazoi").

PORTU BERRIKO lanak hasita

Batek baino gehiagok lanak udaberrira arte hasiko ez zirela uste bazuen ere, hasi dira dagoeneko babes dike berria egiteko obrak. Oraindik ere itsasoa ikutu gabe, egunotan mutrikuarrok hondartzarako sarrerako horma kentzen ikusi ditugu langileak.

Harriak kentzearekin batera, hainbati gaztetako oroi-tzapenak etorriko zaizkio gogora; beste hainbati, etorkizun oparo baterako esperantza.

Negu osoa dugu aurretik beharbada gure hondartzako hondarraz eta harkaitzez gozatzeko moduko azkena, gaur artean mutrikuar gehienok ezagutu duguna behintzat.

MENDI ZIKLOA

Urtero dute zita mendizale mutrikuarrek Udaleko Kultura sailak eta Burumendi Mendi Taldeak antolatzen duten mendi zikloarekin. Aurtengoa prest dago eta lotutako egunak ondokoak dira: azaroaren 21a, astelehena, 23a, eguaztena, eta 25a, barixakua. Ohitura denez Zabel kultur etxean izango diren emanaldietan ikusentzunezko lanak izango dira ikusgai eta horien ostean hizketaldirako aukera ere izango da.

Adierazitako egunetan, hurrenez hurren, ondokoak izango ditugu zain Zabelen: Juanjo Vallejo "Lurreko eskualde hotzetatik" lanarekin; Juanito Oiarzabal "K2" lanarekin eta Patxi Usobiaga "Biographie (9 a+) kateatzea" lanarekin.

Mendizale guztion gogoan asetzeko moduko aste honen ostean, abenduaren 13an asteartearekin, Zabel kultur etxean Alberto Iñurategik eskainitako Diaporama izango da ikusgai.

Saio guztiak, adierazi bezala, Zabel kultur etxean izango dira arratsaldeko zazpi eta erdietan.

Bela-nabegazioko ikastaroa hasiberrientzat

Aurtengoan ere Kalatxori Bela klubak ikastaroa antolatu du bela nabegazioan hasi nahi duten guztiei zuzendua. Azaroaren 19an hasiko den ikastaro horrek saio teorikoak (zapatu goizetan Zabielen) eta praktikoak (teorikoaren ondoren portuan) izango ditu eta hogeita zortzi astetan luzatuko da. Ikastaroaren arduraduna eta irakasle lanetan jardungo duena, Alejandro Cuan Selem izango da, Ale.

Ikastaroaren helburua

Tripulatzailleak, edozein funtziotan eta edozein kokapenetan diharduela, ontziaren maniobrak eraginkortasunez eta marinel-tresnak menderatuta burutzea.

Eduki teorikoa

Hasiberrientzat oinarritzkoa den alderdi teorikoaren edukia ondokoek osatuko dute:

Belaontziaren maniobra tradizionalaren ezagupenak eta funtzionamendurako aplikazioak; bela nabegazioaren historia; mapa nautikoak; meteorologia; nabegazioa eguraldi txarretan eta segurtasuna itsasorako; konpetizioa eta estropadak; eta marinel-korapilak.

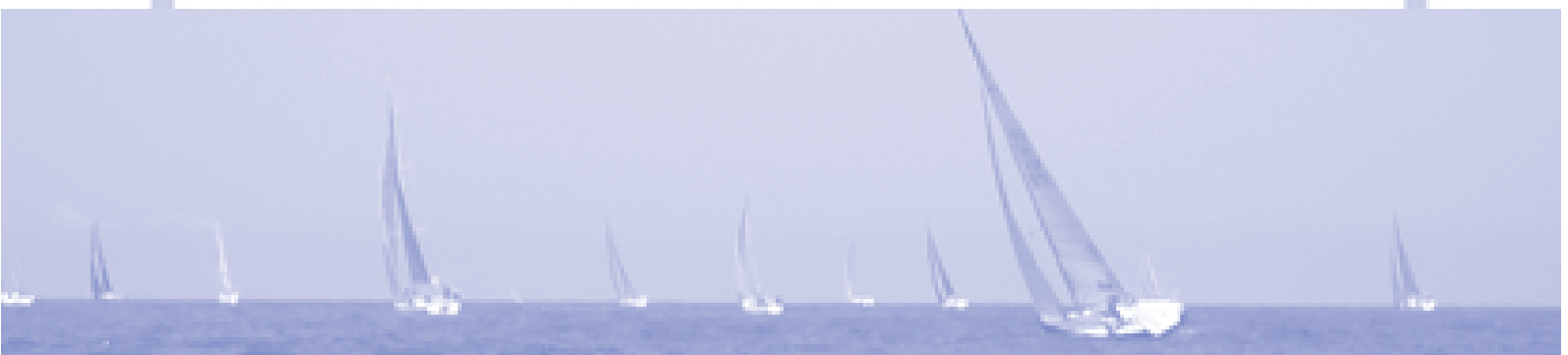
Eduki praktikoa

Eduki teorikoa itsasoan praktikan jartze aldera, Zabielen ikasitakoa zortzi metrotatik hamabi metrotarainoko luzerako Gurutzaldi Belaontzietan praktikan jarriko da Mutrikuko portuan lehenengo eta itsaso zabalean beranduago. Horretarako, patroik batek edo bik eramandako belaontzietan eta lau edo sei lagunekin tripulazioarekin itsas-irteerak egingo dira. Irteera horietan derrigorrezkoa izango da txalekoa erabiltzea eta beste segurtasun neurri batzuk hartzea ere bai. Horiek ontzietan izango dira.

Ikastaroaren kostuari dagokionez, esan behar da saio teorikoak doan izango direla eta itsasorako irteerak tripulatzailleko hogeituro balio izango dutela, ontzien mantenimendu-gastuak estaltzearren. Prezio horren barruan sartuta dago eskainiko den hamaiketakoa. Horrekin batera, esan behar da ikastaroan parte hartzeko baldintza izango dela Kalatxori klubaren bazkide izatea kirol honetan jarduteko beharrezkoa den federazioaren lizentzia lortzeko.

Kalatxori Bela Klubeko arduradunek eskerrak eman nahi dizkiete ikastaro hau posible izateko laguntza eman duten Mutrikuko udaleko kirol zerbitzuei eta Bela euskal federazioari.

Ikastaroan parte hartzeko interesa duenak edota informazio gehiago nahi duenak Kalatxori klubaren idazkaritzara dei dezake, 943603312 edo 638762438 telefonoetara, han Alek gogoz hartuko du eta.

Arnoko artadian barrena

Arnori begiratzeko era ezberdinak ditugu. Medizaleak gailurrari begiratzen dio eta, gainditu ondoren, hango ikuspegiarekin gozatzen du. Gailurreko gurutzea da sinismendunaren ikur eta babes. Ehiztariarentzat, berriz, oilagorraren kabi. Beste askorentzat, hor dago, eta ohitu egin gara hor ikusten, besterik gabe.

Ibai Portu Zuloaga, Mendaroko mendi injenieri gazteak, laztandu, arnastu, bihotz taupadak aditu egin dizkio Arno mendikate eta inguruari. Kalaputxirekin solas egitean, maitasuna dario bere hitz eta imintzioetan, bi urteetan izandako harreman estuen ondorio. Berarekin ezagutuko ditugu, agian, sekula jabetuko ez ginen altxorrak.

Aurtengo urtarrilean izendatu omen dute Arnoko mendigunea "Erkidegoko garrantzi handiko gunea" (LIC). Zer esan nahi du horrek?

Biodibertsitatea galtzen ari zela eta, 1992an joera hori zuzendu nahian, Europako Erkidegoa tresna berri baten bila hasi zen eta, horrela, (92/43/CEE) "direktiba habitat" deitzen dena atera zuen. Honen lehen urratsa antzemate lana da, hau da, ingurugune osoak identifikatzearena, eta horretarako 50 bat ingurugune edo habitat mota zerrendatzen du.

Estatuen egitekoa da antzemate lan hau eta gure kasuan, transferentziak direla eta, Eusko Jaurlaritzarena. Horrela, 1997ko abenduaren 23an, 25 inguruguneko zerrenda aurkeztua izan zen, "Red Natura 2000", Europako sare maila osatzeko. Horien artean dago Arnoko mendigunea, ES2120017 kodearekin, eta bertan begiztatzen dira artadi kantauriarra, haltzadiak, kare harriko landareria eta lehena-gokoak.

Europako batzordeak onartu ondoren, sei urteko epea dago ingurugune horren kudeaketa plana azaltzeko, "Babes bereziko gunea" (ZEC) izendatzea nahi bada. Honek ekarriko luke egitasmo berezi bat ezartzea eta Europako diru laguntzak eskuratzea. Egitasmo hau, gaurko hirigintzako planen gainetik egongo litzateke.

Zuk Arno mendikatearen ingurugune fisiokoaren ikerketa eginda duzu. Nork agindua izan da lan hau?

Nik, nire ikasketetan egindako tesian, Arnoko artadi kantauriarra ikertu nuen 600 Ha.ko zabaleran. Horren

Arnoko artadia, Euskal Herriko bigarrena, baso zaharkitua dugu

berri jakin zuen Debegesak eta Arnok mila bat hektarea duenez, nire lana zabaltu eta sakontzeko beta izan nuen. Horrela, bi liburukitan memoria aurkeztu nuen: Memoria, faktore ekologikoen analisia, forestaren egoera, abelzaintzaren egoera, egoera sozioekonomikoa, paisaia, Arnoko "habitat"aren balorazioa eta Kudeaketarako proposamenak.

Artadi kantauriarra aipatu duzu behin eta berriz. Zein berezitasun du gure arteak?

Arnokoa, Gipuzkoako artadi handiena da (650-700 Ha.), bigarrena Euskal Herrian, eta baso autoktonoen gehiegizko ustiaketa dela eta gutxitzen doazen honetan, are eta garrantzi handiagoa hartzen dute hauek. Bestetik, artea oso berezia da. Orain dela 11.000 urte Mendibeltzuburuko jentiletzeko gizonen artea hau eza-gutu zuten. Lehenago, orain 30.000 urte, tenperatura apalagoak izanik, zabaltuagoa zen artea, baina glaziazioa zela eta, leku epel eta ezaugarri bereziak zituzten lekuetan soilik gelditu da.

Basoak Mediterraneo aldean kokatuta balego bezala jokatzeko du, hau da, nahiz eta euri asko egin, ez dio ur honi eusten. Batetik, azpian duen kare harria erraz desagitzen delako eta lur irazkor edo permeablea bilakatzean,

Saizuri da Arno mendikateko zeruetako erregina

sustraiak ez dira iristen ura gelditzen den putzu sakonetaraino. Bestetik, mendi maldak handiak dira eta urak azkar ihes egiten du. Kostaldean ditugun neguko tenperatura epelak osatzen du mediterranearen klima hau.

Ugalketa ere ez da beste zuhaitz batzuen bezala gertatzen, ezkurretik ez ezik, enborra moztuta ere, begietatik ere sortzen dira berriak. Beste berezitasun bat da zuhaitzak bere bi herenak lur azpian dituela eta heren bat kanpoan. Hauek, eta bere bizitza 700-800 urtekoa izanik, gehi azkenengo urteetako ustiaketa ezak, baso zaharkitua izatera iritsi da Arnoko artadia.

Baso zaharkitua. Zer esan nahi duzu horrekin?

Baso batek, bizitza egoki bat izan dezan, espazioa behar du. Argia eta aire nahiko izatean, ezkur gehiago ematen du eta hauek lurrera erortzean zuhaitz berriak sustrai berriei sortzen dira. Horrela sortutako zuhaitzen arteko lotura ezak, gaixotasunak eta lehortek menderatzeko gaitasun handiagoa ematen diete eta beste zuhaitz motak jaiotzeko aukera handiagoa ere sortzen da.

Arnon, azkenengo 50 urteetan, ez da errentagarri izan artearen ustiaketa. Sasoi bateko karobiak, txondorak, etxeetako suak, labeak eta abar desagertu dira eta ez dago egur beharrik. Egiten ziren 10-20 Ha.ko "matarrasak" bukatu ziren eta gaur basoan zuhaitzen artean elkarren kontrako guda gertatzen da espazioaren bila. Ezkur gutxi ematen du basoak, eta zaila da zuhaizka berririk ateratzea. Sustraiak bata besteekin elkartu eta sare bakar bat izatera heltzen dira. Sustrai hauen adina ez dakigu, eta zaharkiturik edo gaixotuturik gertatu gero, akabo gure basoa. Horrelako zerbait gertatu zen Montseny Bartzelonako mendian eta gure artadiak ere genetikoki pobrea dela esan dezakegu.

Zer egin Arnoko artadia mantentze bidean?

Teorizazio asko egin daiteke, nik manual txiki bat ere egin dut nire iritziekin. Logikari jarraituz, soilguneak sortzea beharrezkoa deritzot. Ebaki egin behar da, baina nola?, non?, hori ez da izaten hain erraza. Enbor baka-rrekoak mantendu? 45° baino gehiagoko maldetan ez moztu?

Arnon, gaur dagoen zati ederrena, malda handiena dagoen alderdia da

Arnoko ur apurra ugaztun guztientzat egokitu beharko litzateke

eta ustiaketarik gutxien izan duena. Horrek agertzen du, baita, eboluzio naturalaren garrantzia.

Nik bultzatuko nuke udalenak diren lurretan partzela esperimentalak egitea horietako bakoitzean teknika ezberdinak erabiliz eta, emaitzak ikusi ondoren, metodologia egokiena artadi osoan aplikatzea.

Gaurkoan, ez dugu lekuri faunaz hitz egiteko, baina, bi hitzetan, ba al da animalia garrantzitsurik Arnon?

Dударik gabe saizuria da Arno kateko erregina, bere metro eta erdi pasako hego zabalerarekin. Afrikatik etorria, martxoaren hamabosterako gure artean izaten dugu eta animalia hilak ditu elikagai. Filmatu izan dute baita ere harriekin arrautzak apurtzen.

Ugaztunek zailtasunak dituzte Arnon bizitzeko eta, zerbait errazteko, dauden ur apurrak egokitu beharko lirateke haien zati. Hala ere, hor agertzen zaizkigu azkonarra, basurdea...

Bere txikitasunean, "kinper" marraskiloa ere hor dago.

Eskerrik asko, Ibai. Hemen bukatuko dugu gaurkoa, baina hurrengo batean ere joango zaizu Kalaputxi zure hitz jarioan elikatze-ra, badugu eta oraindik zer ikasirik.

Jon
Azpillaga

**Mende erdia baino
gehiago izan arren,
oraindik biziki
gogoratzen du Jon
Azpillagak 1950eko
ekainaren 21a.
Amorotoko plazan izan
zuen estreinaldia,
Mugartegi lagun zuela,
hamabost urte
betetzeke.**

Bizitzaren errimak osatzen

Nola gogoratzen dituzu zure hasierako garai haiek?

Ikaragarriak. Orduan ezin zen ezer esan politikaz, gai sozialik ere ezin ikutu... Gu gazteak ginen eta ez genion halako garrantzirik ematen. Herri batera joaten ginenean hango gauzetaz eta kantatzen genuen. Gero etorri ziren kontuak Lopategi eta biok hasi ginenean, orduan politika eta arazo sozialei buruz kantatzen genuen eta tentuz ibili beharra zegoen. Gogoan dut nola Bizkaiko Txapelketan, hau 1959 urtean izan zen, politikaren inguruko zastada batzuk bota nituela, baina ez nuen inolako multarik jaso. Garai hartan gerora kantatu genuen bezala kantatu izan bagenu kartzelara sartuko gintuzten, ziur!

Sekula pentsatuko al zenuen bertsolaritzak izan duen bilakaera gertatuko zenik?

Bertsolaria orduan sanoagoa zen, orduko bertsolariak... Gu hasi ginenean ez genekien zer zen zortziko handia, zer zen zortziko txikia... Bertso handia, bertso txikia eta puntua... Horrekin egiten genuen lana, errimari puntua deitzen genion... Txapelketetan hasi ginenean konturatu ginen zer zen gauza bakoitza. Doinuak begenekizkien eta horren arabera kantatzen genuen, zortzikoari 4 puntukoa eta hamarrekokoari 5 puntukoa deitzen genion... Esan bezala, txapelketetan hastean hasi ginen gauza horietaz eta jarritako gaien kontuetaz ikasten. Ordura arte nik ez nuen sekula gai jartzailerik izan nire saioetan, lehendabizikoa Alfontso Irigoien izan nuen Bizkaiko Txapelketan nintzenean, ni bigarren gelditu eta Enbeitak irabazi zuen hartan.

Aldaketa honen beste ardatz bat emakumearen parte hartzea izan da eta esango dizut egun emakume bertsolari oso onak daudela eta bertsolaritzaren mesederako izan dela hau. Nire garaian ez zen emakume bertsolaririk eta ez zen pentsatzen halakorik izango zenik ere. Nik ez diot hainbeste begiratzen neska edo mutila izateari, oro har gaurko gazteak oso-oso onak datozela esan dezaket.

Gaiak jartzearena mesederako izan al da?

Leku batzuetan behar duzu, zu herri batera bazoaz eta hango berri ez badakizu... ba bai, baina normalean inora joaten zarenean hango berri izaten saiatzen zara, nik uste dut grazia gehiago egiten duela gai librean gauzak esaten direnean. Bi-hiru bertsolariaren arteko saioetan gai librean jardutea ona da; aldiz, txapelketa eta bertsolari gehiagoko daudenean, gaiak jarri behar direla uste dut.

Taula gainetik zer ikusten da?

Nik nire aurrean zenbat eta jende gehiago ikusi orduan eta hobeto sentitzen naiz. Berrogeita

*25 urte nituela Basarri eta Uztapiderekin
aritu omen nintzen Mutrikun*

*Txurrukari egindako omenaldian nik ez
daukat ideiarik ere zer kantatu nuen baina
norbaitek entzun omen ditu bertsoak.*

Badira bertso eskolan eta lagun-en artean oso ondo aritzen diren bertsolariak baina jendaurrean erdia ematen dutenak

hamar-ehun lagun-en aurrean kantatu baino nahiago hamar mila lagun-en aurrean aritzea. Jendeak niri indarra eta gogoia ematen dit, hazi egiten naiz. Leku txiki-tan eta jende gutxi-ren aurrean ere gustura aritzen naiz baina jendetzaren arnasa horrek niri ere arnasa ematen dit. Badira zenbait jendetzak eta jendaurrean kantatzeak atzera egiten dietenak. Badakit txapelketa baten aurrean osasuna galtzeraino gaizki pasa dutenak ere egon direla; niri alderatziz gertatzen zait.

Nola gozaten da bertsoa jendarte-an?

Gustatzen zait jendarte-an egotea baina ez dut nahi izaten taulatik ni ikus nazaten. Nik besteek botatzen dituzten bertsoekin gozatzear gain ikasi ere egiten dut.

Bertso afaritan ala plazan aritzen zara gusturago?

Afarietan aritzea gustuko dut baina gehiago disfrutatzen dut plazetan, zenbat eta jende gehiago hobe. Gogoan dut 1959an Bilboko Arenalean aritu nintzenean, jendetza hura ikustea izan zen gauzarik pozgarriena niretzat.

Nola ikusten duzu bertso-gintza-ren etorkizuna?

Jendea prestatuta dator bertso mundura, bertso eskolak lan izugarria egiten ari dira eta ikusten dira fruituak. Ni bertsolari zaharra izan arren bertsolari gazteak eta hauek dituzten bitartekoak miresten ditut. Lehengo bertsolari-ek bazuten berezkitasuna... ez dakit

nola esan. Oraingoak berezkitik edukitzeaz gain ondo prestatuta daude.

Abiatu da txapelketa, zer espero duzu?

Lehen esan bezala, gazte oso onak daude baina orain-goa ere uste dut Egaña ez dela urruti ibiliko, Maialen ere ikaragarri ondo dabil... punta-puntako bertsolariak daude eta finala ikaragarria izango da, ez dut horren zalantzarik.

Bestalde, finalaren lekua aldatzeak ere zerbait adierazi nahi izango du. Donostiako Belodromoa agian iparraldekoentzat eta nafarrentzat hurbilago zegoen baina gaur distantziak ez dira arazo. BEC delako hori ez dut ezagutzen baina ederra izan behar du. Hamar mila lagun bertso munduan hurbiltzea ez da gauza makala.

Jarraitzen al duzu bertsoan?

Segi beharko. Lehengo gustuarekin eta gogoarekin jarraitzen dut. Urtean berrogeita hamar bat plaza egiten ditut eta ez da gutxi. Gazte ugari dago bertsoarako eta horiek dira plazak egin behar dituztenak.

Hogei urte izango bazenitu...

Dudarik gabe bertsolaria izango nintzateke.

Hamaika kontu gehiago kontatzeko, baina hurrengorako utzi behar. Eskerrik asko, Jon, eta jarraitu orain arte bezala eta gu kontatzeko izan gaitzela.

Kalamua:

erabilera askotako landarea

*Kalamuaren izen zientifikoa **Cannabis sativa** da eta espezie honen barruan hiru subespezie bereizten dira: **indica** (Himalaian dauka jatorria), **rudelaris** (Siberia hegoaldean dauka jatorria) eta **sativa** (jatorria Txinan badauka ere, gaur egun mundu osoan zabalduta dago). Subespezie bakoitzean barietate ezberdin ugari agertzen dira.*

Urtean behin loratzen da landare hau eta sexuaren arabera loraketa guztiz ezberdinak ditu. Landarearen barietate ezberdinek, erabilera anitzak eskaini izan dizkio gizakiari aintzinako zibilizazioetatik gaur egun arte.

Erabilera industrialeko *kalamua* ez da psikoaktiboa (%1 THC) eta eraikuntzarako materialeak, ehunak, barnizak, margoak, erropak, paperak, produktu kosmetikoak, elikagaiak... lortzeko erabiltzen da.

Marihuana edo *Maria* izenarekin ezagutzen dugun barietateko landarea, emea batez ere, psikoaktiboa da (%5 THC), gure nerbio sistema, kontzientzia eta pertzepzioan eragina dauka eta honexegatik kontsideratzen da droga. Munduan zehar, herrialde gehienetan debekatuta dago landare honen landaketa, kontsumoa eta komertzializazioa; Jamaikan, Holandan, Marokoko Rif zonaldean eta Estatu Batuetako zenbait estatutan (erabilera terapeutikoa onartzen dute) izan ezik. Espainiar legediaren arabera edozein drogaren kontsumo pribatu eta partikularra ez da zigortzen, aldiz, leku publikoetan norbere jabetzan edukitzea eta bere kontsumoa debekatua dago; kasu honetan harrapatuz gero bide administratiboa erabiliz zigortzen da.

Marihuana landareak 60 substantzia kanabinoideo inguru ditu. Hauetatik bakarra da psikoaktiboa, THC izenez ezagutzen dena. Substantzia hauen arteko harremanek ematen diote marihuanari balio terapeutikoa.

Azken urteotan medikuntzako ikertzaileen artean landare honekiko interesa bikoiztu egin da, bere balio terapeutikoengatik, baina ikerketek landarearen izaera ez-legezkoaren oztupoa dute eta egiteko bide luzea

“Marihuanaren erabilera terapeutikoren lehen aipamenak aintzinako farmakopeetara garamatza: Txina, India, Grezia klasikoa...”

dagoen arren, hauek poliki-poliki aurrera darraite. Bitartean, kontuan izan behar da landare honen eragina asko aldatu daitekeela pertsona batetik bestera, pertsona bakoitzaren egoeraren arabera eta kontsumitzen den kantitate eta eraren arabera. Ondorengo gaixotasunen tratamenduetan eraginkorra izan daiteke, afektatu batzuen testigantzetan jaso ahal izan den bezala; hauetako batzuek medikuek legalki errezetaturik kontsumitu dute, beste batzuek, berriz, ez dute aukera hori izan eta legearekin arazoak izatera iritsi dira.

MINBIZIA

Gaixotasun honen aurkako tratamenduek (kimioterapia eta radioterapia) ondorio gogorrak eragiten dituzte gaixoarengan, goragaleekin egunetan egon baitaitezke jateko gogorik ez daukatela, horrela gehiago ahultzen duelarik gaixoa. Honen aurrean gaixo batzuek marihuana erabiltzea aukeratzen dute, kimioterapia saioen aurretik maria pixka bat erretzeak tratamenduaren osteko goragaleak ekiditen baitizkie. Gaixoari gosea egiten ere laguntzen dio.

HIESA

VHIaren aurkako tratamendua oso bortitza izaten da gaixoarentzat. Minbiziaren kasuan bezala, tratamendua hobeto eramaten laguntzeko eta goragaleak ekiditeko erabiltzen dute. Honetaz gain, giharretako

*“ Garai bakoitzean gizakiak,
marihuanaren erabilera ezberdinetan
pertsonen ongizate fisiko, psikiko eta
espirituala izan du helburu”*

espasmoak, neke kronikoa eta mina arintzeko ere erabiltzen da. HIESA daukan pertsona batek marihuana erretzea aukeratzen badu, biriketako infekzioa sortzeko arrisku haundiagoa duenez, askok ahotik hartzea aukeratzen du infusio, olio edo jaki eran.

ESKLEROSI ANITZA

Gaixotasun honen ondorioz pertsona osotasunean ahultzen da eta giharretako mina, mugimendu-koordinazio eta oreka aldetik arazo larriak izaten ditu. Ez omen dauka sendabiderik eta sintomak bakarrik tratatzen dira. Marihuana erabiltzen duten gaixoei dienez, hobekuntza garrantzitsuak sumatu dituzte giharretako espasmo eta dardaren kontrolean eta gorputzaren koordinazioan orokorrean. Maria luzaroan kontsumitzeak beraien gaixotasunaren garapena gelditu egin duela iruditzen zaionik ere badago.

ASMA

Gezurra badirudi ere, arabiar eta indiar kulturetan beti erre izan da marihuana asmaren aurkako erremedio gisa. THCak bronkioak zabaltzen dituela jakina da. Hala ere, asma duten gaixoentzat marihuanarekin egindako lurrin arnasketak izan daitezke egokienak, batez ere asma atake baten aurrean.

MIGRAÑA

Migrañaren aurkako cannabisaren erabilera ondo dokumentatua dago eta debekuaren legearen aurretik landare honekin egindako prestakinak saltzen ziren botiketan. Gaixotasun honen sintomak buruko min latzak eta ikusmenaren alterazioak dira. Honen aurkako erremedio bezala erabili dutenen esanetan, cannabisaren abantailetako bat eragina segituan egitean datza. Gainera, behar den belar dosia erraz kontrolatzen da: buruko mina joatean cannabis erretzeari uztearekin nahikoa da.

BEGI GLAUKOMA

Begia beti busti mantentzeko likidoaren bideak oztopatzean, likido hori begian batzen da honen presioa haundituz. Denborarekin presio honek begia kaltetu eta ikusmena galtzera eraman dezake gaixoa. Cannabisaren eraginean artean begiak eta ahoa lehortzea dago. Begiak lehortzean, presioa jeitsi, begiko zaintxoak zabaldu eta odolaren zirkulazioa arindu egiten da. Ondorioz, gaixotasunak sortutako mina arindu egiten da cannabisarekin.

ARTRITISA

Mugikortasuna irabazi eta mina kendu edo arindu egin diela adierazi dute batzuek.

PARAPLEJIA eta TETRAPLEJIA

Txina eta Indiako aintzinako medikuntza tratatuetatik dakigu Cannabisak giharrek moteldu, lasaitu egiten dituela eta espasmoak arindu. XIX.mendeko zientzia tratatuetan ere hala jasotzen da.

ELIKADURA TRASTORNOAK

Cannabisa erre eta gutxira begi ahoak lehortu ondoren, gosea izaten da hurrengo sentipena. Hau oso lagungarria izan daiteke elikatzeko arazoak dituztenentzat, bai anorexia dela eta bai edozein tratamendu medio gosea galdu dutenentzat.

ESTRESA eta DEPRESIOA

Gaur egun maria kontsumitzen duen gehiengoak “ondo sentiarazten diolako” kontsumitzen du. Erabiltzailea erlaxatu eta bizitza erlatibizatu egiten da, existentziaren beste prespektiba batean sartzen da, sosegu atsegingarrian. Estresaren aurka lagungarria izan daiteke. Arrazoi berdinengatik depresioaren aurka on egin dezake, baina kontuan izan maria bariatate bakoitzak eragin ezberdina izan dezakeela eta egoera pertsonalaren arabera dosi egokiarekin asmatzea garrantzitsua dela.

ITURRIAK:

Cómo cura el cannabis - Manuales integral, RBA Libros, 2000.

Kalamua: mariaren sekretua - Aitziber Ordorika, Jose Angel Ruiz, Joseba Pineda. Farmakologia Saila, Medikuntza fakultatea.EHU - ElHuyar 1go saria 2003.

Teknologiaren zartada zirraragarria

Nanoteknologia. Akaro bat baino txikiagoak diren engranajeak. Iturria: Sandia National Laboratories.

Berrogeita hamar urte barru nanoteknologia eta bioteknologia bezalako teknikak gaur egun magikoak iruditzen zaizkigun baina gure seme-alabentzat arruntak izango diren ondorioak ekarriko dizkigute. Halako aldaketak geureganatzeko, egoera berritik aise ateratzeko, nahitaez pentsamoldez mudatu beharko dugu. Ikus dezagun zeri egin beharko diogun aurre.

Zenbat aldiz esan dugu «Ama! Bada ordua bideoa programatzen ikasteko» edo «Botoi berdea sakatu behar duzu deiari erantzuteko, aitona. Gorria ezetz, berdea!». Horrelakoetan, gazteak barre egiten dio nagusiari edo, hobeto esanda, honek egungo tramankuluak maneiatzeko duen erraztasun ezari.

Halaxe da, bai, adinekoei askoz gehiago kostatzen zaie azken urteotan teknologiak ekarri dizkigun aldaketak bereganatzea. Hala ere, orain arte ikusitakoa huskeria baino ez da etorkizunak ekarriko dizkigun aldaketak aintzakotzat hartzen badiugu. Teknologiak ahalbidetuko dituen eszenatoki berriak magiaz eta aukerez beteriko mundu harrigarria irudituko zaie batzuei; besteei, ordea, nagusien lepotik barre egiteagatik merezitako mendekua.

Diziplina zientifiko askoren fusioak hobe-kuntza izugarriak ekarriko dizkio gizakiari datozen urteotan: produktuak fabrikatzeko prozesu berriak, gizakia eta makinaren artean erlazionatzeko moduen hobekuntza edota adinarekin batera edonori datorkigun beherakada fisikoaren gutxitzea. Espero diren aurrerakuntza hauetan **nanoteknologiak** eta **bioteknologiak**

berealdiko garrantzia izango dute. Baita **informazioen teknologiak** eta **ikaske-ta-prozesuen zientziek** ere.

Honezkero, bat baino gehiago kexatzen hasia da ulergaitzak diren hitzak irakurri dituelako. Agian norbaitek *bioteknologia* zer den antzeman lezake, baina *nanoteknologia* zer arraio ote? Ziur egon hitz hauek gero eta gehiago entzungo dituzula, beraz goazen zer esan nahi duten ikustera.

Bioteknologia, bere izenak dioen bezala, biologian oinarritutako teknologia da. Aplikazio ugari eskaintzen du: birziklapena, hondakinen tratamendua, industri aktibitateek kutsatutako eremuen garbiketa, genetikoki eraldatutako mikroorganismoekin lortutako antibiotikoen ekoizpena, mediku-diagnostikorako gailu eta terapietan aurrerakuntzak eta, nola ez, zenbait naziotako presidenteei hain jostagarriak iruditzen zaizkien arma biologikoen produkzioa.

Nanoteknologiak, berriz, nanometroaren eskalan garatu daitezkeen teknologiak biltzen ditu. Nanometroa milimetro baten milioirena da, hots, gure buruko ile baten diametroa baino 50.000-80.000 aldiz txikiagoa den neurria.

Molekula eta atomoen eskalan aritzen den teknologia hau bioteknologian izugarri baliagarria izango da hurrengo urteotan baina baita ordenagailu, erdieroale, fabrikazio, energia eta beste zenbait arlotan ere. Horrela, izugarri txikiak diren ordenagailuak garatu, lurrikareei eutsiko dieten materialak asmatu edota kirurgia inbasiboa (bisturia erabiltzen dutenak) ezabatuko dira, kasu honetan, konponketak

gorputz barrutik egitea posible izango baita.

Hona hemen teknologia honen erabilpenaren beste adibide bat: BMW, kotxe fabrikatzailea, bere kabuz garbitzen diren eta aparkatuta daudenean bateriak birkargatzen duten autoetan ari da lanean. Hori lortzeko, nanopartikulekin sortutako pintura erabiliko dute. Pintura honek, eguzki zelulen propietateak izango ditu eta bateriaren birkarga ahalbidetuko du, autoa geldirik egon arren. Epe luzera, sinesgaitza den eszenatokia aurrikusten dute: autoak kaxa txikietan erosiko ditugu, barruan dituzten nanopartikulak etxeko garajearen sakabanatu eta autoa atomoz atomo eratuko da geure begien aurrean.

Etxe-inguruneak umore txarra igarri eta bainu bat prestatu ahal izango digu

Teknologia hauetaz aparte, bada laster izugarri entzuna izango den beste bat: **Ingurune Adimenduna**, alegia. Egun, inguruan ditugun dispositiboekin komunikatzeko modua oso behartua da. Esate baterako, garbigailua, mikrouhinak, telebista edo lanpara pizteko botoiak sakatzen ditugu. Hain da arrunta honako akzio hau non inori ez baitzaio arraroa iruditzen. Baina semeari edo alabari aspiragailua pizteko eskatzen diozunean, sudurra sakabatzen edo belarria jiratzten al diozu? Ez, ber-

*2021ean jogurt txiste-kontalariak,
2026an androideen arteko boxeo
konbateak, 2036an lehen
espazio-igogailua*

ba erabiltzen duzu, gisa goxoan esanda edo garasika, baina berba hutsa.

Era berean, **Ingurune Adimendunak** giza-kiok inguruko dispositiboekin modu naturalean interakzionatzea du xede. Horretarako, inguruneak gure presentzia antzeman, gure keinuak edo esandakoa ulertu eta informazio hau guztia prozesatuz erabakiak hartuko ditu. Orokorrean zera lortu nahi da, ingurunea jendearen *beharretara sentibera izatea*, jendeak erakusten duen jo-

*Autoak kaxa txikietan erosi e
ta atomoz atomo eratuko dira geure
begien aurrean*

kabideari aurea hartzea, eskatzen dutenaren arabera pertsonalizatzea eta haien presentziari erantzutea.

Imajina dezagun esandakoaren etsenplu bat. Etxera umore txarrez ailegatzen zara lanetik, sofa gainean eseri eta bertan dauden sentsoreek, zure esertzeko moduagatik, eta aurrean duzun telebistak, aurgikiko keinuengatik, umore txarra igarri eta, berrespina eskatu ondoren, etxeko prozesadore zentralak bainu eder bat prestatzen dizu. Zein atsegina!

Zinemak ere *Ingurune Adimendunaren* adibide pila bat eskaintzen digu. Spielbergen *Minority Report* pelikula ikusi baduzu, gogoratzen pertsonaren arabera edukia aldatzen zuten egunkariak edota iragarkiak ordeztu zituzten publizitate kartelak?

Harrigarriak aipatutako eszenatokiak ezta? Ziur aski, batzuentzat sinesteziak. Horientzat iruzkin txiki bat: Jules Vernek bere eleberrietan iragarritako aurrerakuntzak garaikide askok ere ez zituen sinestu.

Bukatzeko, *British Telecom*ek hurrengo 50 urteotan azalduko diren berrikuntza teknologikoko aurreratzeko hainbat eremutan zentratutako prospektiba lan bat burutu du aurten. Lan honetarako, arlo anitzeko jakitunei galdegin eta denen artean etorkizunean ager daitezkeen eszenatokiak adostu dituzte. Ateratako ondorioak hurrengo laukian ikus ditzakezu.

Ingurune Adimenduna. Ane gaixorik dago ospitalean. Ahots agindu batekin alboko pareta pantaila bilakatu eta Nemoren bila pelikula ikusten du lagunekin txateatzen ari den bitartean. Iturria: Philips

2006-2010: hunkiberak diren jostailuak, adimen artifizialeko pop talde bat munduko 10 hobeek artean, Internet antzerkian, gizakiaren burmuina baino azkarragoa den super-ordenagailua, emozioak transmititzen dituzten telefonoak, pantaila malguak, ...

2008-2012: genetikoki eraldatutako fruten bidez emandako sendagaiak, bideotatuak, gizakiaren osasunaren berri ematen duen ehun sentibera, telepresentzia bidezko klaseak, publizitate holografikoa, elkarriketak denbora errealean itzultzen dituzten gailuak, ...

2011-2015: automatikoki pilotatutako autoa, terapia genetikaren bidezko hortzen berreraketa, diru-paperaren desagertzea, munduko populazioaren %60 hirietan bizi da, intsektu-robotek polinizazio prozesuan laguntzen dute, lorezain-robotak, abiaduraren kontrol automatikoa kaleetan, lo egiten duten ordenagailuak, ...

2013-2017: kolorez aldatzen den makillaje elektronikoa, itsuak kaleetan zehar gidatzen dituzten robotak, munduko populazioaren %50ek Internet erabiltzen du, jostailu nanoteknologikoak, bideo holografikoak, orbitan dabil-tzan hotelak, bakoitzaren genoma bere mediku-historialean agertzen da, zibernazionalitatea nazioartean onartzen da, ...

2016-2020: bizitza elektronikoko izakiak juridikoki babesten dira, ikusle-ak ikusten ari diren pelikulen aktore bilakatzen dira, objektu elektronikoek emozioak menperatzen laguntzen dute, androideen kopurua munduko populazioaren %10era iritsi da, polizia pribatizatu egin da, lore kaleidoskopikoak, ...

2021-2025: bat-bateko itzulpen automatikoa, 3D-ko telebista, lehenengo joko olinpiko bionikoa, eguzki-energiaren gordeketa biokimikoa, Martitz plan-
etara lehenengo mi-
sioa, jogurt txiste-kon-
talaria, zaraten aurka-
ko teknologia lorategi-
etan, ...

2026-2030: 3D-ko inprimagailuak etxee-
tan, genetikoki munta-
tutako lehen e-haur-
txoa, burmuinarekin
konexio osoa, bakterie-
kin egindako zirkui-
tuak, androideen arte-
ko lehiaketak, espazio-
ko lantegiak izarrarte-
ko merkataritza ahalbi-
detzeko, ...

2031-2035: espa-
ziora bidaiatzeko giza-
kiaren metabolismoa
moteltzeko gaitasuna,
pertsonen baino adi-
men azkarragoa duten
ordenagailuak, bakoit-
zarentzat espreski di-
seinatutako etxe-abe-
reak, genetika erreala
erabiltzen dituzten jo-
koak, *The Matrix*-en sortzea, ...

2036-2040: lehen espazio-igogailuaren inaugurazioa, eguzki-energiatzko estazioak, denda-leiho birtualak, ...

2041-2045: transbordadore-zerbitzu erregularreko Ilargiko lehen hiri, munduko populazioa 10.000 milioiokoa da, olatuen energiak Erresuma Batuko beharren %50 asetzen du, ...

2046-2050: zientifikoek kolonia txiki bat buruaskia den Martitzeko hiri batean kokatzen da, burmuin artifiziala sortu da, fusiozko energia nuklearrak gaita hartzen du, asteroideetatik mineralak ateratzen dira, ...

2051+: gogoetak, sentimenduak eta oroitzapenak ordenagailu batera transferitzea posible da, ozono-geruza guztiz desagertu da, bizi-itxaropena 100 urtekoa da, komunikazio telepatikoa arrunt bihurtu da, denboran zehar bidaiatzea lortu da, nazioarteko finantza-kolapsoa, pertsonen lekualdaketa zi-berespazioan, ...

Prentsa tailerra abian da institutuan

Imanol Alberdi Odriozola zestoarrak seigarren urtea du Mutrikuko Institutuan. Zuzendariorde izan ondoren, DHHko hirugarren eta laugarren mailetan euskara irakasle dugu eta, gainera, ikastetxeko Hizkuntza Normalkuntza Proiektuko kide. Berarengana jo dugu prentsa tailerraren egitasmoaz gehiago jakitearren.

- Berrikuntza duzue prentsa tailerrarena Institutuan...

Nik behin ezagutu dut, duela urte batzuk, honelako zer-bait Institutuan, baina egia da barruko gauza bat zela, Institutuan bertan egin eta bertan geratzen zena. Azken urteetan beti eskaini izan da prentsa tailerra aukerako ikasgaien artean, baina jende gutxi izena ematen zuenez, hiruzpalau lagun onenean, ezin taldea osatu.

- Aurtengoan, ordea, jendeak eman du izena...

Aurreko ikasturtearen bukaeran eginda genuen ikasturte berrirako banaketa eta prentsa tailerra neuri egokitu zitzaidanez, aurkezpenera egin nien ikasleei prentsa tailerrean aurkituko zutena, landuko zutena eta produzituko zutena agertuz. Nonbait, ikasleei gustatu eta hamazazpi lagunek egin dute tailer honen aukera.

Nire ustez, Kalaputxirekin kolaborazioa izango zela eta Institutu barruko agerkari bat egingo zela adierazteak motibatu egin zituen ikasle gehienak.

- Zer dela eta antolatu duzue tailer hori?

Irrati tailerra, bideo tailerra edota ikusentzunezkoena antola zitezkeen eta gureak baino ikasle gehiagoko zentroetan antolatzen dituzte baina, programaren aldetik eta irakasleon prestakuntza aldetik ere, iruditu zitzaigun hobeto moldatuko ginatekeela honetan.

Gainera, horiek guztiak eskainiz gero, ikasleak sakabana-teea ere gerta zitezkeen eta heldu ez eskatzen den gutxiene-ko ikasle kopurura.

- Zein helburu duzue?

Helburu nagusia prentsa zer den ezagutzea eta ikasleak beraiek kazetari sentitzea, neurri batean. Bigarren mailan, prentsaren irakurle izatea ere bultzatu nahi da.

Gero, baten bat motibatu eta gustua hartzen badio, etorkizunerako arrasto bat erakustea ere izan daiteke tailer honen helburu. Zergatik ez? Prentsa tailer honetatik auskalo ez den aterako etorkizuneko kazetaririk edo, maila apalagoan, Kalaputxiko kolaboratzaileak!

- Zein mailatako, ze adin tartetako ikasleak ari dira?

Derrigorrezko Bigarren Heziketako hirugarren eta laugarren mailetan eskaini zitezkeen tailerra eta guk laugarrenean eskaintzeko aukera egin genuen. Hortaz, DBHko laugarren mailako ikasleak dira, hamazazpi gutxira, hamalau eta hama-sei urte bitartekoak.

- Lehendik ere Galanixan aldizkaria ateratzen duzue...

Ikasturte bukaeran atera ohi dugun Galanixan aldizkariaren pisu nagusia irakasleok eraman izan dugu orain arte. Aurrerantzeko helburu ere izango da prentsa tailerreko ikasleak beraiek izatea eragile eta arduradun aldi berean, beraiek bideratzea aldizkaria, nahiz eta jakin irakasleon presentzia eta ardura ere beharko direla horretan.

Ikasturte osoan izango dugu modua Kalaputxirako, Institutuan banatzeko argitaratu nahi dugu agerkarirako eta Galanixanerako gauzak prestatzeko.

Prentsa tailerrekoak, gainera, eragile izango dira beraien inguruko lagunak xaxatuz, Galanixan aldizkarirako ekarpenak lortze aldera.

- Nola egiten duzue lan tailerrean?

Hasiera-hasierako asmoa edozein egunkaritarako erredakzio talde batek bezala funtzionatzea izan da. Hortaz, lehendabizi, lehenengo bilera egin nondik nora joan nahi dugun ikusteko; jarraian, gaiak aukeratu eta gai horiek taldeka banatu; nor bere gaiaren iturrietara jo, informazioa batzeko; lortutako informazioaren arabera lehenengo eskema bat paperean idatzi, nola baiteko bozetoa irudikatzen eta, azkenik, erredakzioari lotu.

Horretaz gain, aukeratutako gaiaren inguruko testua janzteko material grafikoa ere prestatu behar da, argazkiak eta irudiak adibidez. Erraza dirudien lan hau batzuetan nekoso gertatzen da, testuari ondo etorriko zaion argazkia pentsatu behar delako eta, lortu eta gero, ordenadorean ukitu, moldatu eta prestatu egin behar delako.

- Zeintzuk atal lantzen dituzue?

Genero gehienak landu nahi ditugu: erreportajea, albistea, kronika, elkarrizketa, inkesta, iritzia, denborapasa...

- Institutuko mugetan geratu gabe, ikuspegi zabalagoa izango du prentsa tailerrak...

Kalaputxik erakutsi zigun aukera baliatuta, gelan egiten diren gauzak kanpora ateratzea da, beharbada, prentsa tailerrak duen erakargarritasun handiena. Azken batean, ikasleak ez du irakaslearentzat bakarrik lan egingo. Egiten duen hori herri osora zabaltzeko aukera bat izango da eta hori aprobetxatu egin behar da. Ikasleek aprobetxatu behar dute eta guk geuk, irakasleok, ere bai.

- Etorkizunean jarraituko duzue egitasmo honekin?

Datorren ikasturtean eskaini eskainiko da tailer hau, baina lehen esan bezala, ikasleen erantzunak baldintzatuko du antolaketa.

Hala ere, Ikastetxeak duen web orrian ikasleen ekarpenak txertatu nahi dira eta, horretarako, prentsa tailerrean produzitutakoa egoki-egoki aprobetxatu liteke. Hori horrela bada eta ikasleek beraien lana gizarteratzen dela ikusten badute, nik uste motibazioak tailerraren alde egingo duela. Hala ere, ikusiko dugu datorren ikasturtean zer gertatzen den.

IKASLEEK ADIERAZITAKOAK

“Dagoen tailerrik interesgarriena delako gaude hemen”

“Pentsaren mundua ezagutu eta bertan parte hartu nahi dugu”

“Kazetaritza interesatzen zaigu eta geure intereseko kontuak guk geuk aldizkari batean idaztea ere bai”

“Pentsatuta daukagun etorkizunarekin zerikusia duelako eta parte hartzea erakargarria iruditzen zaigulako gaude hemen”

PRENTSA TAILERREKOAK:

Imanol (irakaslea), Mikel, Julen, Asier, Josu, Aritz, Ander, Leire, Edurne, Ainhoa, Mikel, Lorea, Bidatz, Oihane, Norma, Nerea eta Asier (Aitor ere bada).

ATXUKALE TXIRRINDU TALDEAK, 25 URTE !!!

Bizikletan ibiltzeko afizioa zeukan lagun talde bat elkartu eta zikloturismoa praktikatzeko ilusioarekin hasi ziren. Garai hartan, 1980an, moda antzekoa ere bazen; izan ere, bolada hartan ia herri guztietan sortu ziren talde txirrinduzaleak; eta, Mutrikun zergatik ez? pentsatu zuten. Errepidera uniformea jantzita ateratzeak seriotasuna ematen zion taldeari; gainera, edozein istripuren aurrean aseguraturuta egotea ere gauza handia zen...

Atxukale elkarteak sortu zutenean, Anizeto Uranga aukeratu zuten lehendakari; Bidal Urkiri, lehendakariorde eta Benito Romero, idazkari. Harrezkero ez da direktiba aldaketarik izan. Urteak pasatu ahala, ordea, gero eta gutxiago dira; talde ederra osatzen zuten, baina urteak ez dira alferrik pasatzen eta asko murriztu da zikloturista talde hura.

Geroxeago, txirrinduzale huts izatetik, txirrindulari eskola izatera pasatu ziren. Goizeko Izarra Ikastolatik umeekin lan egiteko eskaera egin zutenean gertatu zen hori, eta horrelaxe hasi ziren mutikoekin lanean. Lan handia egin dute eta gazte asko eta asko pasatu dira Atxukale taldetik. Ilusioz lan egin dute eta horrelaxe jarraitzen dute. Harro egoteko arrazoirik ere ez zaie falta: profesional izatera iritsitako hiru txirrindulari gazte dituzte taldean, eta besteak hain urrutira iritsi ez badira ere, ikasketak bukatu eta lanean ari dira gaur egun.

“Lehen ilusio handiz etortzen ziren eta, orain, zailagoa da. Gainera, estu hartuko bagenitu, erraz asko lagako lukete”

Mutriku Udal Kiroldegia

• GIMNASIA • AEROBIC • STEP • BODY PUMP • BODY COMBAT • BODY BALANCE	• SPINING • JUDO INFANTIL • KANTXA • ROKORROKONDA • SAGUA • FITNESS GELA

Anima zanez!!

Magistrala: 21 urte
Tel. Fax: (941) 50 21 19
Mutriku

Kirol Berri S.L.

Txirrindu munduko marka eta sari guztien gainera, badute harro egoteko beste arrazoi bat ere; izan ere, taldean ibilitako gazteen artean gehiago dira ikasketak egin dituztenak egin ez dituztenak baino. Anizeto Urangak, Manolo Basterretxeak, Bidal Urkirik, Jose Anjel Ariznabarretak, Benito Romerok... gazteekin lan handia egin dute eta oso garbi daukate batera eraman daitezkeela gauza biak (ikasketak eta txirrindua). Eta, jakina, beti bultzatu izan dituzte ikasketak egitera.

“Askotan pentsatu izan dut dena lagatzea, baina beti pentsatzen dut orain arteko lan guztia galtzea penagarria dela”

Benitoren hitzetan: *“Gaztea animatu egin behar da, ilusionatu... eta lor dezakeela sinistara behar diogu. Nik beti esaten dut elkarrekin doazela kirola eta norbere burua antolatzeke gaitasuna eta, kirola egiteak, bizitzako arlo guztietarako prestatzen gaituela, baita ikasketak egiteko ere! Gazteak ilusionatzen jakin behar da, eta bultzatzen... Ilusionatuta eta gustura egonda, dena egin dezakete; dena iritsiko dira. Kontua ez da profesionaletara iristea, ez; kontua da hortxe egotea, eta saiatzea, eta hobetzea; lan egitea eta diziplina lortzea, horixe da kontua.”*

Hamaika urterekin hasten dira umeak txirrindulari eskolan eta kategoria bakoitzak bere lana eskatzen du. Entrenamendu guztiak euren mailakoak izaten dira eta euren adinekoekin lehiatzen dira. Hasieran, bizikleta ondo ezagutu eta ondo erabiltzen baino ez dute ikasten. Hori bai, beti hartu izan dituzte gauzak oso serio: osasun azterketak, pultsometroaren erabilera... Horretan, pultsometroaren kontuan, lehenengoetakoak izan ziren, gainera.

Sasoirik onenetan hogeita hamarretik gora ziren txirrindulari gazteak. Orain, ordea, ez dira dozena erdira iritsiko. Orokorrean beherakada handia egin du txirrindularitzak. Gaur egun, agian, aukera gehiegi dituzte gaztetxoek. Ez daukate lehengo gogorik; gero eta gutxiago saiatzen direla dirudi. Ilusio falta dago orokorrean. Horrela iruditzen saio, behintzat, Benitori.

“Bakoitzak gustuko duena egin behar du eta komentzituta etorri behar dute, eta ez bila joanda”

25 urte hauek dedikazio handia eskatu dute: auskalo zenbat ordu eman dizkioten taldeari! Benitoren kasuan, eguneroko lana izan da txirrindu-eskola hainbeste urtetan; familiari “ostutako” orduak ere bai, askotan. Emazteari eskerrak eman beharrean dagoela aitortu digu. *“Emazteari, taldean aritu diren lagun guztiei, udalari eta baita herritarrei ere. Eskerrik asko denei.”*

ARRIETA
AUTOZERBITZUA

ONDA

J.M. Aizabar etorbidea - 943 60 33 01

aparra
regala-ekitaldizko berrisa

JANTZIAK - PITXIAK

Enbata kalea, 28
Tfn: 943 60 41 34

33003 ARRIETA (Gipuzkoa)

Zorion agurrak

EREINTZA

Baietz, zazpi tirakada tokatzen zaizkizula!! Zazpi tirakada eta beste hainbeste muxu etxeko sorginatzat.

IRATI

Urriaren 28an 6 urte bete dituen gure neska jatorrari, ondo-ondo pasa zure laguntxoekin. Zorionak eta muxu haundi bana zure anaia, aita eta amaren partez.

NATXO

Zorionak Aitite... eta aupa Atleti! Noiz edo noiz azkenak lehenengoak izango dira eta altxa burua! Txarragoetatik ere irten gara ta! Prestatu belarriak gure teinkadetarako!

LEIRE

Mila kilo zorion dizugu eskaintzen, beste urte berri bat duzulako hasten, zergatik ez ditugu guztiak kontatzen... Bederratziz dagoeneko! Zorionak gure erreginari! Hasi laurontzako bidaia prestatzen... eta ez galdu sekula irrifarretxo hori, marisorgin!

ANE

Zorionak gure etxeko neska haundixari eta mila muxu etxeko danon partez, baina batez ere... Nagoreren partez!

AURO

Gure Auroren urtebetetzia ere aillatu da ta Zorionak zeuri ere, neska! Hori martxia zuria! Oraiñ artekuak nahikua ez eta indarrak euki euskerian alde lanian jarraitzeko. Zu bezalako gehixo bagendu! Hamaika kilo zorion zuretzat... eta bost pastatxo guretzat!

CESAREO eta MILA

Hiru ospakizun eder ditugu azaroan, 26an zuen urrezko etzeiak, 27an amaren urtebetezea eta 27an aitarena. Mila muxu eta zorion bikote, seme-alaben eta biloben partez.

NAGORE

Ailegatu zara eta Zorionak zeuri ere! Ongi etorri gure artera! Matxo handi handi bat plazako lagunon partez... eta batez ere Ane-
ren partez.

EIDER

Zorionak azaroaren 14an urteak egin dituzulako! Kresalezko muxuak zuretzat Ramonita, Jon, Balda eta Arratek.

DONATA

Zorionak gure birramonari San Andres egunean 93 urte bete behar dituzulako. Orain arte bezala umore onarekin jarraitu. Mila muxu Aina, Maider, Andoni eta Ziortzaren partez.

NEREA

Zorionak gure larrosa ponpoxari. Ondo ondo pasa eguna gure ondoan eta lagun artean. 7 muxu, aita, ama, neba Jon, amona eta osabaren partez.

BERISTAIN

DENTRA LURRINDIGIA ESTANDEA

943 60 35 44

alazne - optika

Progresibis lente pareak erositagatik,
egokituak progresibis lente pareak 10000
eta
progresibis lente pareak 1000 euro

Barrio de San Juan, 10

943 60 35 44

argazki zaharrak

HIRU LAGUN SOLDADUTZAN

Ezkerretetik hasita: Miel "Okon", Pako, Jose Luis Andonegi.
Ramonita Agirregomezkortak lagatako argazkixa.

MASILLAS UNTZIKO TRIPULAZIOA

Ezkerretetik hasita: Jesus Mari Masillas, Pascual
Xoxtorra, Dioni Txoferra, Obi Txiki eta Juan
Manuel Xoxtorra.

KALAPUTXI egiten parte
hartu nahi baduzu,
deitu **635748393**
telefonora.
Gustura hartuko zaitugu!

ANTZERKIAZ BLAI 2005

AZAROAK 18, barixakua

Haurrentzako ikuskizuna: POTXIN eta PATXIN pailazoak
Zabiel kultur etxean, arratsaldeko 18:00etan

KAFE ANTZERKIA

Goizeko Izarra Antzerki Taldea
Herriko tabernetan, 23:00etatik aurrera

AZAROAK 19, zapatua

Zozoak beleari ipurbeltz antzezlan
Orratx Antzerki Taldea
Zabiel kultur etxean, 22:30etan

AZAROAK 20, domeka

Adanen poema amaigabea antzezlan
(13 urtetik gorakoentzat)
GOAZ Antzerki Taldea
Zabiel kultur etxean, 19:00etan

AZAROAK 24, eguna

HAR-TZAK antzezlan haurrentzako
Zurriola ikastolako klowak
Zabiel kultur etxean, 18:00etan

AZAROAK 25, barixakua

KAFE ANTZERKIA
Goizeko Izarra Antzerki Taldea
Herriko tabernetan, 23:00etatik aurrera

AZAROAK 26, zapatua

Garai modernoak antzezlan
Zurriola ikastolako BIGA
Zabiel kultur etxean, 22:30etan

AZAROAK 27, domeka

Kanpokoekin uso, etxeokoekin... antzezlan
Goizeko Izarra Antzerki Taldea
Zabiel kultur etxean, 19:30etan

Azaroak 22, Santa Zezilia eguna

Arratsaldean, Banda Txikiaren eta trikitixa taldearen
kalejira Mutrikuko kaleetan, Txurruka plazan
hasi eta Musika eskolan amaituta.

Azaroak 26, zapatua

Mutrikuko Musika Bandaren kontzertua
Zabiel plazan, eguerdiko 13:00etan

Abenduak 4, domeka

Mendi irteera: Deba-Deba
Burumendi Mendi Elkartek antolatuta

Abenduak 17, zapatua

Goizean hasita, Santo Tomas ferixa

Gauean, Musika eskolaren Gabon kontzertua
Parrokian, gaueko 22:30etan

MENDI ZIKLOA

AZAROAK 21, astelehena

Juanjo Vallejo:
"Lurreko eskualde hotzetatik"

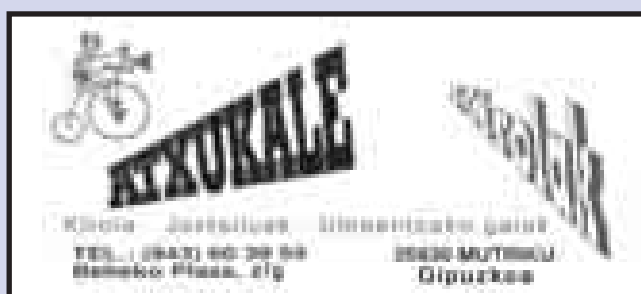
AZAROAK 21, eguaztena

Juanito Oiarzabal: "K2"

AZAROAK 21, barixakua

Patxi Usobiaga:
"Biographie (9a+) kateatzea"

Hiru saioak Zabiel kultur etxean, 19:30etan

autonomoentzako eta mikroenpresetarako
doako **mintegiak**

Bilatu eta aurkitu: Nola bilatu Interneten?

Informazio-Iturri izela da Internet, baina nola bilatzen da enpresarako erabilgarri izan daitekeen informazioa? Bezeroei, hornitzaileei, eskariei eta eskaintzei buruzko informazioa, gure lehiakideen jarduerari buruzkoak, dauden dirulaguntzak eta horiei buruzko informazioa... eraguties gure negozioerako mesedegarri izan daiteke.

Daba Barrena

azaroak 29

ELGOIBAR

Makina Erremediararen
Institua (IME)

Oreutegia:

18:00-20:00

Informazioa eta zehaztasunak

943 747 314

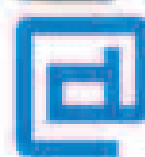
www.miramondigital.com

contacto@miramondigital.com

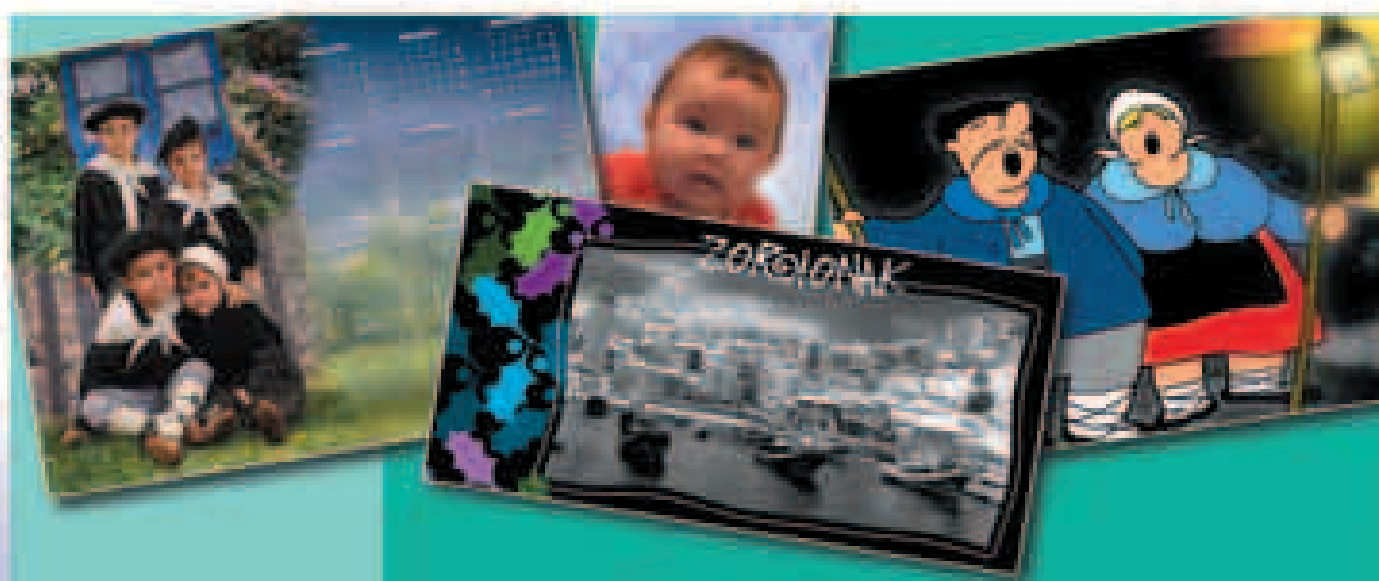
Partenariak:

Antolatzailea:

Miramón
Eusko Digitala

IÑIGOBELÉN

Konde kalea 3

Tel.: 943603701

Posta elektronikoa: inigobelen@euskadi.net

MUTRIKU

**abenduaren lehenean
helduko diogu
gabon kanpainari:**

ogutegak, zerion-bazterak, postalak...

EUSKAL PRESO ETA IHESLARI POLITIKOAK ETXERA

BERTAN ELKARTEA
CENTRO (CENTRO EMPRESARIAL)

AGERRETZO GINETAKOAK
ALBARO DENDA
ALDATU ETXEA
ANDONEGI JANTZIDENDA
ATERPE ALTZARIAK
AUTOS MUTRIKU
BERISTAIN LIBURUDENDA
BUCEO EUSKADI
DONIBANE OKINDEGIA
ERDIKO MERTZERIA
EGUZKILORE
GUADALUPE DENDA
HEIDIN DENDA
IPARRAGIRRE ALTZARIAK
OPTIKA
INIGO-BELEN
IZARRA UME JANTZIAK
IRIPE
APAIN
JONE LORADENDA
LON APRAIZ BOTIKA
MADARIAGA
MANEIRO LENTZERIA
MICROSYSTEM
MILA FRUITADENDA
MENDIBE KIROLAK
GINEZ KIROLAK
OLAIZOLA UME JANTZIAK
OLATZ MERTZERIA
POTERO
TINKO SPORT
TXALUPA LIBURUDENDA
URKIRI ELIKAGAIAK

mutrikuko dendarien elkarteak

Bertan gaituzu!